

Activiteitenplan Ooievaar

**Transformatorstation Zaltbommel, aanleg
150kV-kabelverbinding Zaltbommel-Zuilichem**

projectnummer 0463415.100
definitief revisie 01
22 april 2021

Activiteitenplan Ooievaar

Transformatorstation Zaltbommel, aanleg 150kV-kabelverbinding Zaltbommel-Zuilichem

projectnummer 0463415.100
documentnummer 463415-ONTH-001
definitief revisie 01
22 april 2021

Auteurs

M. van Gemeren
L. Koks

Opdrachtgever

Reddyn B.V.
Utrechtseweg 68
6812 AH ARNHEM

datum vrijgave	beschrijving revisie 01	gecontroleerd	vrijgave
22 april 2021	definitief	L. de Jong - van Twisk	A. de Jong

Inhoudsopgave

Blz.

1	Algemene gegevens	1
1.1	Aanvrager	1
1.2	Contactpersoon/adviseur	1
1.3	Naam van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	1
1.4	Locatie van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	1
1.5	Beschrijving van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)	2
1.5.1	Beschrijving	2
1.5.2	Relatie met de verbodsbepalingen	3
1.6	Periode waarbinnen de activiteiten plaatsvinden	4
1.7	Werken volgens een gedragscode	4
1.8	Eerder verleende ontheffing of omgevingsvergunning inclusief vvgb voor soorten	4
2	Aanwezige beschermde soorten	5
3	Aanwezige soorten en verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming	6
3.1	Verbodsbepalingen voor welke soorten wordt een ontheffing aangevraagd	6
3.2	Achtergrond inventarisatie	6
3.3	Resultaten inventarisatie	6
3.4	Effecten	7
3.5	Gunstige staat van instandhouding	8
4	Belangen en doel	10
4.1	Op grond van welk wettelijk belang wordt een ontheffing aangevraagd?	10
4.2	Motivering wettelijk belang in relatie tot de activiteit	10
5	Andere bevredigende oplossingen (alternatieven)	11
5.1	Alternatieve locaties	11
5.2	Alternatieve inrichtingsplannen	12
5.3	Alternatieve werkwijze/planning	12
6	Mitigatie en compensatie	14
6.1	Ooievaar	14
6.2	Mitigatie: paalnesten plaatsen	14
6.3	Gefaseerd ontmantelen	14
6.4	Compensatie terugplaatsen nest	15
7	Literatuurlijst	17

1 Algemene gegevens

1.1 Aanvrager

Aanvrager:

Liander N.V.

Naam voorletters:

Casper Helmes

casper.helmes@alliander.com

+31611588561

Adres:

Utrechtseweg 68

6812 AH

ARNHEM

Telefoonnummer:

06-25045508

KvK-nummer:

08021677

Gemachtigde namens Liander:

Maarten Gipon (Reddyn B.V.)

+316 18878891

Emailadres:

Maarten.gipon@qirion.nl

1.2 Contactpersoon/adviseur

Naam en adres:

L.J.G. Koks

Postbus 40

4900 AA Oosterhout

Telefoonnummer: 06- 20 54 49 39

Emailadres: luc.koks@anteagroup.nl

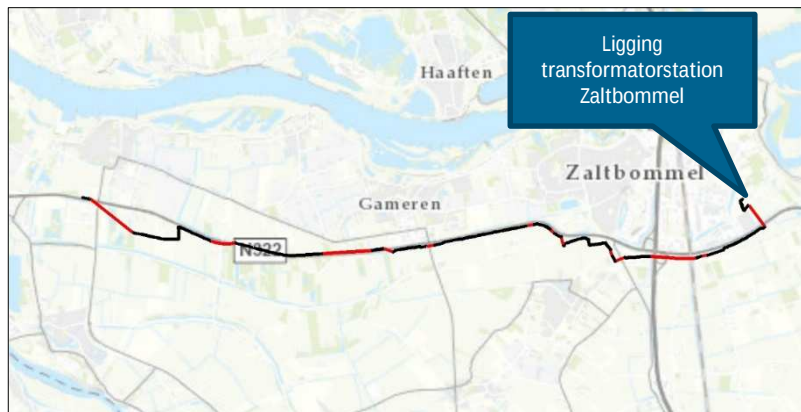
1.3 Naam van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Aanleg 150kV-kabelverbinding Zaltbommel-Zuilichem.

1.4 Locatie van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

De aanleg van een kabeltracé is gepland tussen de transformatorstations Zaltbommel en Zuilichem. Het betreft een 150kV-kabelverbinding, waarbij tevens werkzaamheden op de transformatorstations Zaltbommel en Zuilichem plaatsvinden. Onderhavige ontheffingsaanvraag spitst zich toe op het oostelijk gelegen transformatorstation Zaltbommel aan de Bommelsekade 18 te Zaltbommel.

In Figuur 1.1 is de ligging van het voorgenomen kabeltracé en transformatorstation Zaltbommel weergegeven. In Figuur 1.2 is een detailopname weergegeven van het transformatorstation.

Figuur 1.1. Ligging van het tracé. Boringen zijn in rood weergegeven en open ontgravingen in zwart.

Figuur 1.2. Ligging transformatorstation Zaltbommel.

1.5 Beschrijving van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

1.5.1 Beschrijving

Korte beschrijving aanleg van de 150kV-kabelverbinding

Liander N.V. is voornemens om een dubbel 150kV-kabelverbinding, bestaande uit zes afzonderlijke kabels, aan te leggen tussen de transformatorstations Zaltbommel en Zuilichem. De aan te leggen kabelverbinding over een lengte van 12 km wordt dubbel (2 circuits) uitgevoerd. Een circuit bestaat uit 3 kabels (3 fasen) die doorgaans op een diepte van circa 1,80 m-mv in agrarisch gebied en op een diepte van 1,20 m-mv. in stedelijk gebied worden gelegd. De totale sleufbreedte bij twee circuits gaat bij open ontgraving circa 7 à 8 meter bedragen (exclusief werkstrook).

Het transformatorstation wordt uitgebreid om nu en in de toekomst te kunnen voldoen aan de (groeïende) energievraag. De ontwikkeling van alternatieve energiebronnen die de energietransitie verwezenlijken, geven een andere belasting van de schakel- en verdeelstations. Zo wordt er als gevolg van opwekking van wind- en zonne-energie in de toekomst veel meer energie terug geleverd aan het elektriciteitsnetwerk. Hierdoor ontstaan piekbelastingen. De huidige infrastructuur voldoet niet aan de eisen die aan het net en de stations gesteld (gaan) worden. Het huidige middenspanningsnetwerk kan deze grote vraag naar en teruglevering van elektrisch vermogen niet aan. Inmiddels is de maximale capaciteit op de verdeelstations Zuilichem, Poederoijen, Leuven, Neerijnen, Velddriel en De Epen bereikt. Deze stations worden voorzien van elektriciteit (gevoed) door station Zaltbommel.

Beschrijving werkzaamheden transformatorstation Zaltbommel

Het 150kV transformatorstation Zaltbommel van TenneT en Liander ligt ten zuidoosten van de bebouwde kom van Zaltbommel in de gemeente Zaltbommel aan de Bommelsekade 18.

In de huidige situatie zijn op het station verschillende transformatoren aanwezig. Daarnaast is op het transformatorstation onder andere een open schakeltuín en twee installaties/ schakelgebouwen aanwezig.

Om de 150kV-kabelverbinding vanuit transformatorstation Zaltbommel te kunnen realiseren is de bouw van een aantal schakelvelden op het bestaande stationsterrein Zaltbommel noodzakelijk. Daarnaast zijn er andere uitbreidingen op het terrein nodig welke gefaseerd worden uitgevoerd. De uitbreiding is voorzien op het perceel dat in eigendom is van Liander N.V. Het noordelijk deel van het terrein waar de uitbreiding is voorzien is nog niet ingericht als transformatorstation en wordt momenteel gebruikt als weiland. Zie figuur 1.3.

De fasering is als volgt:

- In fase 1 wordt een 150/20kV transformator met een vermogen van 80 MVA bijgeplaatst. Deze transformator zal in het zuidelijke deel van het bestaande transformatorstation worden geplaatst. Daarnaast wordt er een 20kV-installatie in een gebouw gerealiseerd op het perceel direct ten noorden van het huidige transformatorterrein.
- In fase 2 worden twee bestaande 150/10kV-transformatoren verwijderd. In plaats daarvan worden er drie 150/20kV transformatoren van elk 80 MVA bijgeplaatst op het perceel ten noorden van het huidige terrein (zie figuur 1.2).
- Fase 3 (de eindsituatie) is gelijk aan fase 2 met dien verstande dat transformator die in fase 1 is geplaatst, zal worden verwijderd.

Alle transformatoren worden buiten opgesteld in transformatorruimtes (niet in een gesloten gebouw).

1.5.2 Relatie met de verbodsbepalingen

In het plangebied is een paalnest voor ooievaars aanwezig. Het ooievaarsnest bevindt zich ten westen van de schakelvelden aan de Bommelsekade. Tijdens een eerste terreinbezoek in 2020 is een ooievaarspaar waargenomen dat nestindicerend gedrag vertoonde. Het paalnest bevindt zich binnen de verstoringzone van het project (zie Figuur 1.3). De Ooievaar (*Ciconia ciconia*) is beschermd onder artikel 3.1. van de Wnb middels de Europese Vogelrichtlijn en betreft een vogel met een jaarrond beschermd nest van categorie 3. Dit betreffen nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn. Met de uitvoering van

het voornemen vinden mogelijk overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb plaats in de vorm van rustverstoring en (tijdelijk) biotoopverlies.

Figuur 1.3: Locatie ooievaarsnest (gele stip).

1.6 Periode waarbinnen de activiteiten plaatsvinden

De periode waarbinnen de ontwikkeling en bijbehorende handelingen worden uitgevoerd:

Startdatum: oktober 2021

Einddatum: 31 december 2023

De periode waarbinnen een ontheffing nodig is:

Startdatum: oktober 2021

Einddatum: 31 december 2023

Wijkt deze periode af van de onder 1.6 aangegeven periode van activiteiten/ontwikkeling?

Door de initiatiefnemer is aangegeven dat de werkzaamheden naar verwachting binnen het broedseizoen worden uitgevoerd.

1.7 Werken volgens een gedragscode

Worden er werkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig een door de Staatssecretaris van EZ vastgestelde gedragscode?

Nee.

1.8 Eerder verleende ontheffing of omgevingsvergunning inclusief vvgb voor soorten

Is er eerder een ontheffing of toestemming verleend door RVO of een ander overheidsorgaan voor dezelfde werkzaamheden of activiteiten?

Nee.

2 Aanwezige beschermde soorten

Op basis van het ecologisch onderzoek (Antea Group, 2020) blijkt dat er in (de nabije omgeving van) het plangebied, aan de Bommelsekade te Zaltbommel naast het 150kV-station, een paalnest van ooievaar (*Ciconia ciconia*) voorkomt. Zie Figuur 2.1. voor de locatie van het nest ten opzichte van het planvoornemen.

Het nest staat in een perceel dat is ingericht als grasland met een sloot en een bloemrijke rand naast het 150kV-station. Aan weerszijden zijn bomenrijen aanwezig. Het grasperceel fungeert behalve als nestplaats ook als (onderdeel van het) foerageergebied voor de ooievaar. In het omliggend gebied zijn agrarische graslanden met landbouwsloten aanwezig die eveneens dienst (kunnen) doen als leef- en foerageergebied voor de ooievaar.

Figuur 2.1. Locatie ooievaarsnest en werkgebied in de omgeving van het nest. Kaart gemaakt in QGIS.

3 Aanwezige soorten en verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming

3.1 Verbodsbepalingen voor welke soorten wordt een ontheffing aangevraagd

Ooievaar (artikel 3.1)

De ontheffing wordt aangevraagd voor het tijdelijk verstoren van het broed- en leefgebied van ooievaar. Verwoord in Artikel 3.1, vierde lid als het is verboden vogels opzettelijk te storen.

3.2 Achtergrond inventarisatie

Methode en technieken van inventariseren en periode van inventarisatie

Tijdens het eerste terreinbezoek op 17 maart 2020 is het ooievaarsnest bestudeerd en zijn twee ooievaars waargenomen die op dat moment bezig waren een nest te bouwen.

In combinatie met andere parallel lopende onderzoeken, zijn nog twee vervolfbezoeken uitgevoerd om nesten te observeren. Tijdens deze inventarisaties is het ooievaarsnest geobserveerd. Deze bezoeken hebben respectievelijk op 15 en 30 juni 2020 plaatsgevonden.

3.3 Resultaten inventarisatie

Bovenstaand heeft u aangegeven voor welke soorten mogelijk een verbodsbepaling wordt overtreden. Geef hieronder een verantwoording van het onderzoek dat naar de effectbepaling van de activiteit is gedaan.

Wie heeft de inventarisatie uitgevoerd? Naam adviesbureau of deskundige:

L.J.G. (Luc) Koks van Antea Group.

Heeft deze persoon voor de aangevraagde werkzaamheden in combinatie met de betreffende soorten aantoonbare kennis en ervaring op het gebied van soortspecifieke ecologie?

Ja.

Wanneer heeft de inventarisatie plaatsgevonden?

De terreinbezoeken hebben plaatsgevonden op 17 maart 2020, 15 juni 2020 en 30 juni 2020.

Tijdens het eerste terreinbezoek op 17 maart 2020 is het ooievaarsnest bestudeerd en zijn twee ooievaars waargenomen die een nest aan het bouwen waren. Daarmee is sprake van een 'nest-in-aanbouw' en zodoende van een 'jaarrond beschermd nest'.

Bij de bezoeken op 15 en 30 juni 2020 is vastgesteld dat het nest in 2020 feitelijk niet gebruikt is als voortplantingsnest, aangezien de ooievaars tijdens de twee later uitgevoerde bezoeken niet meer op het nest aanwezig waren en er geen jongen zijn aangetroffen. Naar verwachting is het nest in 2020 verkend door jonge vogels en de verwachting is dat het nest in 2021 wel als voortplantingslocatie gebruikt zal gaan worden.

3.4 Effecten

Effecten plan op ooievaar

Liander heeft het voornemen het plangebied her in te inrichten teneinde een aansluiting op de 150kV-kabelverbinding vanuit transformatorstation Zaltbommel te kunnen realiseren. Voor de realisatie van het voornemen zijn ontgravingen en boringen benodigd. Voor de uitvoering wordt gebruik gemaakt van machines en bouwverkeer. Er vinden ontgravings- en bouwwerkzaamheden plaats en er wordt een gestuurde HDD-boring uitgevoerd. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd over een periode van ongeveer twee jaar.

Voor de herinrichting van het plangebied is een ontwerp voor landschappelijke inpassing opgesteld. Na de uitvoering van de werkzaamheden wordt een nieuwe aanplant van opgaande vegetatie aangelegd. Daarnaast is de aanleg van een waterberging gepland in het grasperceel. In Figuur 3.1. is een foto weergegeven van het perceel in de huidige staat. Figuur 3.2. vormt een schematische weergave van de geplande werkzaamheden met de plaats van het nest in de huidige situatie.

Effecten op de ooievaar als gevolg van de werkzaamheden kunnen in de uitvoeringsfase niet worden uitgesloten. Bouwverkeer, verlichting en bouwwerkzaamheden zorgen voor een dusdanige drukte en activiteit dat het aannemelijk is dat de huidige nestlocatie in de aanlegfase wordt verstoord. Doordat de verstoring relatief van lange duur is en ooievaars mogelijk niet tot broeden kunnen komen over minimaal één seizoen, kan worden gesteld dat sprake is van vernietiging. De werkzaamheden beslaan een periode van minstens twee jaar. Hierdoor is het nest ten minste twee broedseizoenen niet bruikbaar. Dit is zonder maatregelen een overtreding van verbodsbepalingen uit de wet. Maatregelen om dit te voorkomen zijn uitgewerkt in Hoofdstuk 6.

Figuur 3.1. Huidige inrichting perceel met ooievaarsnest. Het schakelveld ligt rechts achter de bomenrij. (Bron: Street Smart december 2020).

Figuur 3.2. Schematische weergave werkgebied en huidige plek ooievaarsnest.

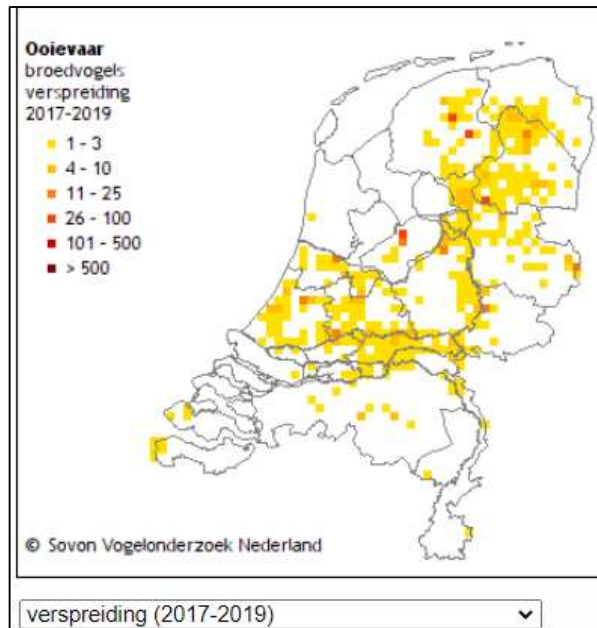
Na de realisatiefase is het plangebied weer geschikt als nestlocatie en foerageergebied voor de ooievaar. De functie die de directe omgeving heeft voor de ooievaar, zal behouden blijven. In de omgeving is voldoende foerageer- en leefgebied aanwezig voor de ooievaar. Hierdoor zijn er op korte en langere termijn geen negatieve effecten te verwachten.

3.5 Gunstige staat van instandhouding

Staat van instandhouding van ooievaar in Nederland

Na jaren van afname van het aantal broedparen van ooievaar in Nederland is in 1969 door de Vogelbescherming een herintroductieproject gestart om de ooievaar als broedvogel voor Nederland te behouden. Op verschillende locaties zoals Het Liesveld in Groot-Ammers werden fokprogramma's opgezet en is de afgelopen decennia actief aan verbetering van de leefgebieden gewerkt.

Anno 2021 zijn de aantallen zo sterk gegroeid dat de ooievaar weer als zelfstandige broedvogel in Nederland aanwezig is en de soort van de Rode Lijst gehaald is. Er zijn momenteel zo'n 1.200 broedparen in Nederland aanwezig en de populatie groeit nog steeds (*bron: Sovon*). In Figuur 3.4. worden de verspreidingsgegevens van broedparen in Nederland weergegeven en in Figuur 3.5. de landelijke staat van instandhouding weergegeven.

Figuur 3.4. Verspreidingsgegevens van de ooievaar als broedvogel. Bron: Sovon.nl

Beoordeling Staat van Instandhouding				
Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
gunstig	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig

Hoe is de Staat van Instandhouding bepaald van soorten waarvoor geen Natura 2000-gebieden zijn aangewezen?

Figuur 3.5. Staat van instandhouding van ooievaar in Nederland. Bron: Sovon.nl

Staat van instandhouding van ooievaar in Gelderland

In 2018 heeft Arcadis in opdracht van de Provincie Gelderland een rapport met factsheets gepubliceerd met betrekking tot de staat van instandhouding van 25 soorten in de provincie. De ooievaar is ook in dit rapport beschreven. De volgende informatie is afkomstig uit dit rapport. Het aandeel van de Gelderse broedpopulatie in de landelijke populatie bedraagt in 2018 26,7%. In de winterperiode overwintert gemiddeld 17,6% van de Nederlandse ooievaars in Gelderland. Het voormalige broedstation in Gorssel is nog steeds een belangrijk bolwerk van de ooievaar. In 2018 zijn geschat ruim 240 broedparen in Gelderland te vinden. Dit is een aanzienlijk deel van de landelijk populatie. De populatieomvang van de ooievaar wordt voor de Gelderse situatie beoordeeld als gunstig.

Trend

Ook in Gelderland is het aantal ooievaars in de afgelopen tien jaar toegenomen. De trend is daarmee positief beoordeeld als verbeterend. Voor meer uitgebreide informatie wordt verwezen naar het rapport "De staat van instandhouding, Factsheets voor 25 soorten in Gelderland, mei 2018, Arcadis".

4 Belangen en doel

4.1 Op grond van welk wettelijk belang wordt een ontheffing aangevraagd?

Er wordt een ontheffing op grond van volksgezondheid aangevraagd. Hieronder is dit nader onderbouwd.

4.2 Motivering wettelijk belang in relatie tot de activiteit

Het plangebied maakt deel uit van een tracéontwikkeling. Het gebied waar een ontheffing voor wordt aangevraagd betreft het plangebied van transformatorstation Zaltbommel zoals weergegeven in Figuur 1.2.

De Nederlandse overheid heeft op 28 juni 2019 het zogenaamde klimaatakkoord gesloten. Het belangrijkste doel van het Klimaatakkoord is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn. Dit is nodig om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen dan 1,5 °C. Volgens internationaal klimaatonderzoek (Engels) lijken bij deze temperatuurstijging de gevolgen van klimaatverandering nog beheersbaar. De overheid heeft hiertoe met allerlei sectoren afspraken gemaakt om met elkaar deze doelen in Nederland te verwezenlijken. Zo ook met de elektriciteitsbedrijven.

De ontwikkeling vindt plaats als onderdeel van een tracéontwikkeling. Het tracé wordt aangelegd om te kunnen voldoen aan de wettelijke aansluitplicht. De ontwikkeling van het tracé is alleen mogelijk wanneer het transformatorstation wordt uitgebreid en de kabelverbinding wordt aangelegd. De ontheffingsgronden waarop de aanvrager een beroep doet voor de verstoring van het ooievaarsnest, zijn die om reden vanwege volksgezondheid. Door de beoogde ontwikkeling wordt het mogelijk meer duurzaam opgewekte energie te verwerken, waardoor minder gebruik gemaakt hoeft te worden van fossiele brandstoffen en zo de energietransitie mede te verwezenlijken. Vanwege de doelstelling van het Rijk om de CO₂ uitstoot en luchtverontreiniging te reduceren, zal de opwarming waarschijnlijk beperkter blijven dan wanneer we op de oude voet verder gaan. Hierdoor zullen bijvoorbeeld extreme hittegolven, waardoor kwetsbare mensen kunnen sterven, beperkt worden.

5 Andere bevredigende oplossingen (alternatieven)

5.1 Alternatieve locaties

In 2018 en 2019 heeft Liander N.V. een studie gedaan naar de toekomstige vermogensontwikkelingen in de Bommelerwaard. Uit deze analyse blijkt dat de elektriciteitsvraag (vermogensvraag) sterk toeneemt in de komende 15 jaar en er rekening wordt gehouden met toekomstige grootschalige opwek van duurzame energie. Er is een vermogensuitbreiding noodzakelijk als gevolg van de energietransitie.

In onderstaande figuur zijn de diverse elektriciteitsstations van Liander en TenneT in de Bommelerwaard weergegeven. TenneT beheert het hoogspanningsnet in Nederland. TenneT transporteert elektriciteit op 110.000 Volt (110 kV) en hoger. Liander is in dit gebied de regionale netbeheerder voor midden- en laagspanning. Het 150/20/10kV-transformatorstation Zaltbommel (150kV-deel TenneT, 20kV- en 10kV-deel Liander) is blauw gemarkeerd en in rood zijn de verschillende schakel- en verdeelstation weergegeven op middenspanningsniveau. Via transformatorstation Zaltbommel voorzien deze stations het gebied nu van energie.

Figuur 5.1: Elektriciteitsstations in de regio Bommelerwaard

De ontwikkeling op transformatorstation Zaltbommel en de aanleg van de kabelverbinding vindt plaats omdat er onvoldoende vermogen beschikbaar is op diverse stations in het gebied om te kunnen voorzien in de toenemende vraag en teruglevering van energie de komende 15 jaar. Het huidige netwerk kan deze grote vraag naar en teruglevering van elektrisch vermogen niet aan. Inmiddels is de maximale capaciteit op de verdeelstations Zuilichem, Poederloijen, Leuven, Neerijnen, Velddriel en De Epen bereikt.

Om de netstructuur van deze regio geschikt te maken voor de groeiende vermogensvraag, te voldoen aan de wettelijke aansluitplicht en eventuele verdere uitbreiding in de toekomst zijn onder andere de volgende werkzaamheden nodig:

1. het realiseren van een nieuw 150/20kV-station in Zuilichem;
2. het leggen van een dubbele 150kV-kabelverbinding tussen transformatorstation Zaltbommel en toekomstig transformatorstation Zuilichem;
3. uitbreiding van transformatorstation Zaltbommel.

Met deze oplossing ontstaat dichtbij de vermogensvraag een robuust netwerk, dat gerealiseerd kan worden tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.

Een alternatief voor deze kabelverbinding is niet voorhanden. Er moet veel capaciteit van het transformatorstation Zaltbommel getransporteerd worden naar het westen van de Bommelerwaard. Om meer ruimte te creëren in dit gebied wordt een extra 150kV voedingspunt gerealiseerd nabij Zuilichem. Daarmee ontstaat er deels ruimte voor groei rondom Zaltbommel en Zuilichem. Hiervoor is het noodzakelijk om de 150kV-kabelverbinding aan te leggen tussen Zaltbommel en Zuilichem. Zaltbommel is het enige 150kV-voedingspunt in de omgeving.

5.2 Alternatieve inrichtingsplannen

Het plangebied is reeds in gebruik als transformatorstation. Het gebied ligt in een landschappelijke omgeving met groenstroken. Vanwege de indeling van het station moeten de kabels aan de 'achterzijde' (noordzijde) van het perceel binnenkomen. Hier staan de installaties waarop de kabels worden aangesloten. Voor het ontwerp van de uitbreiding en aansluiting op de huidige locatie zijn behalve de technische aspecten ook de landschappelijke waarden in kaart gebracht. Een landschapsarchitect heeft de landschappelijke kenmerken in kaart gebracht middels een gebiedsstudie. Hieruit zijn uitgangspunten gefilterd. Deze zijn besproken met de gemeente Zaltbommel en het Waterschap. Met deze uitgangspunten is een inrichtingsplan in ontwikkeling voor een landschappelijke inpassing. De bestaande natuurwaarden worden daarin meegenomen.

Er is bekeken in overleg met de gemeente of de kabels op omliggende percelen konden worden aangelegd, maar omdat een aantal percelen op termijn ontwikkeld worden tot bedrijventerrein, bleek dit geen optie te zijn. Een alternatieve inrichting is daarom niet mogelijk. Wel wordt middels een landschappelijk inpassingsplan voor de inrichting van het plangebied rekening gehouden met en zorg gedragen voor inpassing van het plan in het landschap.

5.3 Alternatieve werkwijze/planning

De werkzaamheden worden over een tijdsspanne van twee jaar uitgevoerd. Het stilleggen van de werkzaamheden in het broedseizoen is geen optie, evenmin het uitstellen van een deel van de werkzaamheden in een deel van het traject om daarmee het ooievaarsnest te ontzien in het broedseizoen.

Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden worden tijdelijke rijbanen aangelegd en vinden graafwerkzaamheden plaats. Tevens wordt het gebied bouwrijp gemaakt. Door deze verstoring van de rust en (tijdelijke) vernietiging van de nestlocatie wordt het gebied minder aantrekkelijk voor soorten zoals de ooievaar. Wanneer de werkzaamheden stil komen te liggen is de kans groot dat het broedgebied als onaantrekkelijk wordt ervaren door de ooievaar.

Het stilleggen van de werkzaamheden en daarna weer opstarten zou betekenen dat er alsnog sprake is van vernietiging van het broedgebied.

Daarnaast is het om financiële redenen niet haalbaar om de werkzaamheden tweemaal te moeten opschalen en afschalen. De meerkosten bestaan uit:

- Inzet van personeel;
- Aan- en afvoeren van materieel;
- Het ontgraven en weer dichtmaken;
- Vertragingskosten zoals indexatie;
- het doorlopen van tijdgebonden kosten zoals bouwketen e.d.

6 Mitigatie en compensatie

6.1 Ooievaar

De ooievaar komt in Nederland voor in extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen. Ooievaars hebben één legsel per jaar in april, met per nest 3-5 eieren die 33-34 dagen worden bebroed. De jongen zitten 55-60 dagen op het nest. Als ze zijn uitgevlogen, worden ze nog 7-20 dagen gevoerd door de ouders. **Het kwetsbare seizoen loopt van maart tot en met eind juli.**

Het voedsel van de ooievaar is gevarieerd: het bestaat uit amfibieën, muizen, mollen en insecten en wordt vooral gezocht in weilanden en hooilanden. Maar ze eten ook hagedissen, regenwormen, jonge vogels, aas en afval.

Dat er weer ooievaars in Nederland rondvliegen, is vooral te danken aan de vrijwilligers die sinds 1969 hebben gewerkt aan de herintroductie van de soort, via twaalf buitenstations van waaruit de jongen van gefokte vogels weer de volledige vrijheid kregen. Steeds meer van de vogels die zo zijn uitgezet, gaan in de winter op trek naar tropisch Afrika. De drastische achteruitgang van de ooievaar vanaf de jaren veertig is onder meer veroorzaakt door zowel droogte in de Sahel, verhoogde sterfte van jonge ooievaars tijdens de trek én door intensivering van de landbouw in Nederland, waardoor het leefgebied minder voedsel opleverde. *(Tekst overgenomen van Vogelbescherming.nl).*

Waar eerst de focus lag op gerichte fokprogramma's, bijvoeren en creëren van leefgebied, is nu de focus op het aanbieden en in stand houden van nestgelegenheden van belang. Tevens dient te worden voorkomen, dat de leefgebieden in omvang en kwaliteit weer achteruitgaan.

6.2 Mitigatie: paalnesten plaatsen

In 2020 is een ooievaarspaar waargenomen. Omdat de soort trouw is aan de broedplek, is de verwachting dat het broedpaar in 2021 weer terugkeert op het nest. Om te voorkomen dat het ooievaarspaar nestgelegenheden verliest als gevolg van de werkzaamheden, wordt tijdelijk een tweede paalnest geplaatst in de nabijheid van het plangebied. Aan de overkant van de Van Heemstraweg Oost, langs de Ketelsteeg, is een perceel van Liander beschikbaar dat voldoet aan de eisen die ooievaar stelt aan de leefomgeving. Het perceel is weergegeven in Figuur 6.1.

De planning is om de werkzaamheden over een periode van twee jaar in 2022 en 2023 uit te voeren. Het huidige nest blijft nog staan gedurende het broedseizoen van 2021.

6.3 Gefaseerd ontmantelen

Om de ooievaars vast te laten wennen aan een alternatieve nestlocatie, wordt een tijdelijk paalnest geplaatst voordat de vogels weer vertrekken. Hiermee krijgen de ooievaars in 2021 al de kans het alternatieve gebied te ontdekken. Vervolgens kan de omgeving van het huidige nest na afloop van het broedseizoen van 2021 onaantrekkelijk gemaakt worden. Dit kan door de paal af te dekken. Begin 2022 kan de niet-in-gebruik zijnde nestpaal dan worden verwijderd.

Ooievaars nestelen vrij makkelijk en kunnen ook relatief eenvoudig een andere nestplaats maken als er in de omgeving voldoende alternatieve nesten zijn. Om de nieuwe broedplek te promoten worden takken aangeboden in het mitigatiegebied.

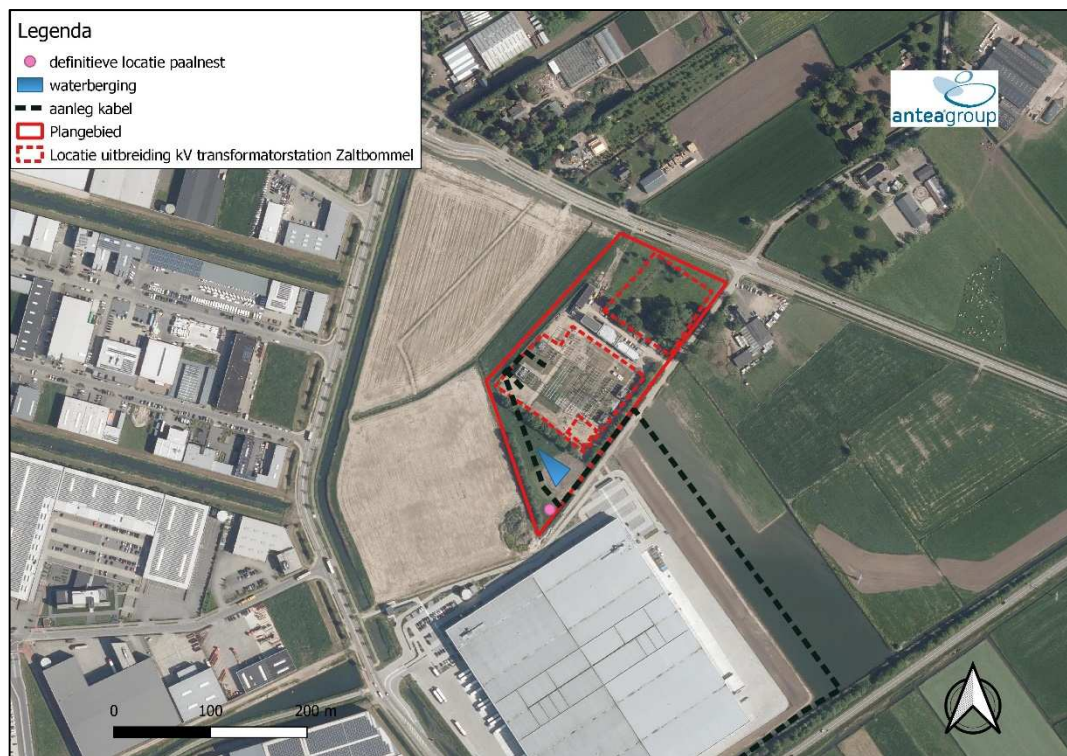
Figuur 6.1: Locaties huidig paalnest (geel) en tijdelijk paalnest aan de overkant van de Van Heemstraweg Oost langs de Ketelsteeg (rood gearceerd).

6.4 Compensatie terugplaatsen nest

Als gevolg van het verwijderen van de ooievaarspaal dient deze gecompenseerd te worden voor het perceel aan de Bommelsekade met een factor 1. Dit betreft dus één paal in het plangebied. Deze paal wordt aangebracht na afloop van de werkzaamheden.

De tijdelijke paal dient weer verwijderd te worden. Hiervoor geldt dat wanneer de definitieve paal wordt geplaatst er weer een gewenningstijd van 6 maanden wordt aangehouden, waarbij in het definitieve gebied weer takken aangeboden worden om het voor ooievaar gemakkelijk te maken om een nest bouwen.

In Figuur 6.2. wordt een beeld gegeven van de definitieve locatie van de ooievaarspaal. Op grond hiervan kan worden gesteld dat er voldoende nestgelegenheid is voor ooievaar.

Figuur 6.2. Locatie definitief paalnest (roze).

7 Literatuurlijst

Antea Group 2020, Natuurtoets kabeltracé Zaltbommel-Zuilichem-Bommelerwaard (rev01)

Arcadis 2018, De staat van instandhouding, factsheets voor 25 soorten in Gelderland

Overig

www.stork.nl

www.vogelbescherming.nl

www.sovon.nl

QGIS

Streetsmart

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al bijna 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM

E. tine.paganomirani@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.